

≡ KATALUNA ≡ ESPERANTISTO

MONATA GAZETO * OFICIALA ORGANO

DE LA

REDAKCIO KAJ ADMINISTRACIO
12, strato Graça. - SABADELL
KATALUNUJO

Red. : Frederic Pujulà
Sek. de Red. : Josep Grau

SEN PAGA POR LA GEFEDERACIANOJ

NIA DEVIZO : «MARA ESTAS GUTARO»

ENHA VO:

Rememoro, Dro. Zamenhof, Fred. Pujulà, Dro. Coll, Josep Grau. — Konservantaro de la Floraj Ludoj. — Amo, Clarence Bicknell. — Eksterlanda Movado. — IX^a Universala Kongreso de Esperanto. — Historio de Esperanto en Katalunujo (Gazetoj), J. Amades. — La Folio, Josep Ventura. — V^a Kongreso de la K. E. F., Josep Grau. — Kelkaj konsideroj pri rimoj en Esperanto, Czeslaw Kozlowski. — Bibliografio, Tamen. — Enlanda Movado. — Oficiala parto. — Korespondado

JARO IV^a SEPTEMBRO-OKTOBRO 1913^a N^{roj} 9-10 (42-43)

Important avís d'Administració

Recordem a tots els federats que la marxa regular de la K. E. F. únicament pot continuar-se comptant amb la bona voluntat de tots.

Havem entrat en el quart i darrer trimestre del present any, i l'Administració no ha rebut encara bon nombre de quotes, la falta de l'ingrés de les quals dificulta el compliment de les obligacions de la K. E. F.

Per tant, preguem a tots els federats de les poblacions on no hi ha delegat, i a tots els delegats que no han fet encara liquidació de les quotes rebudes, que se serveixin remetre an aquesta Administració les quantitats en metàl·lic corresponents a les mateixes.

Aquesta Administració fa la darrera crida a la bona voluntat de tots els companys de Federació creient que no serà necessari l'ús de mides de rigor, que esdevindrien perniciosos per a tots.

L'enviu de quantitats pot fer-se en segells de 5, 10 o 15 cèntims, per gir postal, etc., etc.

KATALUNA ESPERANTISTO

MONATA GAZETO □ OFICIALA ORGANO DE LA KATALUNA ESPERANTISTA FEDERACIO

SEN PAGA POR LA GEFEDERACIANOJ

REDAKCIO KAJ ADMINISTRACIO
12, strato Gracia. — SABADELL
KATALUNUJO

Red. : FREDERIC PUJULÀ
Sek. de Red. : JOSEP GRAU

NIA DEVIZO : « MARO ESTAS GUTARO »

ENHAVO : *Rememoro*, Dro. Zamenhof, Fred. Pujulà, Dro. Coll, Josep Grau. — *Konservantaro de la Floraj Ludoj*. — *Amo*, Clarence Bicknell. — *Eksterlanda Movado*. — *IX^a Universala Kongreso de Esperanto*. — *Historio de Esperanto en Katalunujo* (Gazetoj), J. Amades. — *La Folio*, Josep Ventura. — *V^a Kongreso de la K. E. F.*, Josep Grau. — *Kelkaj konsideroj pri rimoj en Esperanto*, Czeslaw Kozlowski. — *Bibliografio*, Tamen. — *Enlanda Movado*. — *Oficiala Parto*. — *Korespondado*.

REMEMORO

SUPER LA TOMBO DE CARLO BOURLET

EN la germana banloko, kie mi estis, atingis min tute subite la doloriga sciigo pri la morto de tiu, pri kiu ni nun ĉiuj funebras. Ĝi trafis min tute neatendite kiel frapo de tondro. Mi rapidis veni ĉi tien, por doni al la kara foririnto mian lastan, tre malĝojan saluton. Mi tute ne havis la tempon, por min prepari, por ke mi povu prezenti al vi ĝustan bildon pri la tuta historio de agado kaj pri ĉiuj meritoj de tiu, kiun ni perdis, tial pardonu, ke mi parolos nur mallonge, ke mi ne prezentos al vi historion, sed nur esprimos iom miajn sentojn. La historion sendube

skribos pli aŭ malpli frue aliaj personoj, kaj ili certe povos rakonti tre multe.

La foririnto estis scienculo, li estis socia aganto kaj tiel plu, sed de ĉi tiuj flankoj mi persone ne konis lin multe, mi konis lin nur kiel Esperantiston; tamen tuj de la unua momento, kiam mi ekkonis lin kiel Esperantiston, li ĉiam staris antaŭ miaj okuloj kiel homo tiel grava kaj tiel meritplena, ke ĉiufoje, kiam mi pensis pri la sorto de Esperanto, pri ĝia progresado, pri ĝia batalado, pri ĝiaj esperoj por la estonteco, ĉiam sur la unua plano staris antaŭ mi la bildo de Bourlet.

Oni multe laboris por Esperanto ankaŭ antaŭ Bourlet, sed de la momento, kiam li aliĝis al nia anaro, en nian aferon enverŝiĝis ia nova energio. Tuj post sia apero li komencis propagandon viglan, kiu ĝis tiam ne estis multe konata en Esperantujo. Li altiris al nia afero gravan firmon, kiu al la tiam ankoraŭ malforta Esperanto donis potencon apogon kaj fortan puŝon antaŭen. Li komencis serion de publikaj paroladoj, sed tiuj paroladoj ne estis sole teoriaj, ĉiu parolado sekvigis fondadon de grupo Esperantista. En Parizo li fondis grupon, kiu per sia bonega organizo kaj vigla laborado baldaŭ fariĝis imitinda modelo por ĉiuj aliaj grupoj esperantistaj en la mondo. Al lia senlaca iniciatado, instigado kaj helpado ni ŝuldas grandan riĉiĝon de nia literaturo kaj aperon de plej gravaj verkoj pri kaj en nia lingvo, al lia iniciato kaj energia laborado ni ŝuldas la fondigon de gravaj institucioj, kiel ekzemple la Internacia Scienca Asocio kaj aliaj. Li laboris ne sole en sia lando kaj en sia urbo; por multaj lokoj, kie oni bezonis helpon, aŭ kie aperis ia danĝero por nia afero, Bourlet, la energia helpanto de nia kara Generalo Sébert, ĉiam estis preta kun sia laboro kaj helpo. Sed unu el la plej gravaj roloj de Bourlet estis ĉe niaj Kongresoj. Ĉiuj aranĝintoj de kongresoj de Esperanto scias tre bone, kiom multe Bourlet laboris por ĉiu kongreso, antaŭ ĝi, dum ĝi kaj post ĝi. En la jaro 1914 Bourlet estis aperonta antaŭ ni kiel rekta kaj senpera organizanto de la Kongreso en lia propra urbo, de la Kongreso en Parizo, jam antaŭ pli ol unu jaro li komencis plej energian preparadon de tiu Kongreso, la Kongreso promesis esti grandioza, la tuta mondo Esperantista, kostante tre bone la organizajn kapablojn de Bourlet kaj lian ekstraordinaran energion, atendis tre multe de tiu Kongreso kaj prepariĝadis veni en tre granda nombro. Sed ho ve, la senkompata morto diris sian kruelan vorton.

Mi ne volas plu paroli. Ne ĉiuj Esperantistoj scias, kiom multe nia afero ŝuldas al nia kara foririnto. Venos la tempo, kiam ĉiuj

Esperantistoj ekkomprenos, kiel gravega estis la laborado de Bourlet, kaj tiam, ho ve, tro malfrue — ili rekompencos al lia ombro tiun sendankecon, kiun li de kelkaj flankoj suferis dum li vivis.

Al la nekonsolebla edzino kaj ŝiaj gefiloj mi povas certigi, ke en la mondo de la Esperantistoj la memoro pri la kara foririnto neniam mortos.

Vi, ombro de nia kara amiko kaj kunbatalanto, akceptu mian funebran saluton kaj per mia la saluton de tiu afero, por kiu vi tiel multe kaj sindone laboris.

Parolado de D-RO L. L. ZAMENHOF

FATALO

CARLO BOURLET mortis! Por tiuj, kiuj lin konis, mi bezonas nenion plu aldoni : ne nian malĝojon, nek nian doloron, nian furiozon kontraŭ la fatalo, nian senesperon. Ni ĉiuj same sentas : kial mi analizos niajn larmojn? Por la aliaj malmultaj mi estas nekapabla diri ion ajn. Li lasas kiel amiko tro grandan malplenon en mia koro, kaj mi sentas min kvazaŭ falanta tra senfina nemateria spaco. Mia kapo turniĝas de la bato. Se mia penso nebuligita de la doloro povus dikti al mia mano, mia mano ankoraŭ varma de la sana, kora, esperoplena premo de l' mortinto, estus nekapabla konduki mian plumon.

Carlo Bourlet mortis! Mi tre malfacile alkiutimiĝos al la certeco, ke tiuj tri vortoj estas esprimo de efektiva realaĵo. Mi skribas ilin perfortante mian volon... Ridinda homa volo, kiu ne povas redoni vivon, kiu ne povas perforti la fatalon, kiu nur taŭgas por sin savi de la fluo de l' senespero, kaj vivi en la mizero de l' atendo...!

Carlo Bourlet mortis! Ne nun, kiam li kaj nia doloro ankoraŭ estas varmaj, oni povos vidi kaj vidigi lian grandecon — oni vidos kiam li staros ĉe la horizonto de l' tempo, en plena majesteco, kiel la siluetoj, kiuj desegniĝas sur la kresto de monto. Li estis granda en ĉio — granda en nobleco, en laboremo, en amikeco, en sia verko. Kaj la unua ĉagreno, kiun li kaŭzis al la siaj kaj al Esperanto, estis ankaŭ granda : lia morto!

Skribinte tiujn vortojn mi ricevas la sciigon pri la morto de Pastro Austin Richardson, sincera amiko pri kies morto mi ankaŭ ne povos konsoliĝi. La bonaj, la fortaj forlasas nin! Kiom da pe-

nado en nia animo por ne fali en profundan pesimismen! Adiaŭ amikoj! Via memoro kaj via verko restas vivanta ĉe ni. Ni vin ne forgesos!

FRED. PUJULÀ

ESPERANTISTA FUNEBRO!

RER lakonaj frazoj sciigas al ni la telegrafo, ĉe unu sola semajno, du tre gravajn perdojn por la tutmonda esperantistaro. S-ro Carlo Bourlet mortis ĉe Annecy; ankaŭ Abato A. Richardson mortis apud Ĝenevo! Ambaŭ mortoj estis preskaŭ subitaj! Ĉiuj niaj katalunaj samideanoj sendube rememoras pri la du famekonataj esperantistoj, kiujn ĵus la morto forrabis el niaj vicoj.

Pro funebra doloro mia koro ne scias nunmomente trovi vortojn kapablajn esprimi la sentojn, kiujn naskas tiu duobla vundo. Kiam infaneto serĉas senfrukte siajn ludilojn... senkonsole ploras kiam rimarkas pri ĝia neevitebla perdo. Se fraŭlineto zorge kulturas ĝardenon, kiu ĉiumatene produktas novajn parfumplenajn florojn kies bonodoron ŝi avide flaras..., kiam nokta ventego elŝiras kaj velkigas tiujn florojn, la venontan matenon antaŭ tiu perdo ŝi ankaŭ ploras... ŝi nur scias plori, eĉ ne vorton povas ŝi balbuti...

Simile okazas al mi antaŭ la realeco, ĉe la perdo de tiuj du esperantistaj floroj : Carlo Bourlet kaj Abato Richardson estis du el la plej belaj floroj de nia esperantista ĝardeno.

C. Bourlet amis nin, nian landon, nian enlandan movadon esperantistan! Tion li ja pruvis per sia tre efika kunlaborado okaze de la memorinda V^a Kongreso en Barcelono, por ni ĉiuj vere neforgesebla, precipe ĉe la zorga aranĝo de la Floraj Ludoj. Du semajnojn tiam li vivis nian katalunan vivadon, lasante ĉe ni semojn de entuziasmo kaj simpatio. De tiu tempo ameme li sekvis la katalunan esperantistan plikreskadon. Benata esperantista frukto, kiu alproksimigas homon al homo, popolon al popolo! Grava perdo estas lia morto por ĉiuj, sed aparte por ni katalunoj. Neniam la esperantista popolo forgesos la nomon de tiu eminenta samideano, kiu uzis la plej bonajn jarojn de sia vivado por la antaŭenirado de Esperanto. Katalunaj esperantistoj lernigu al viaj gefiloj, estontaj esperantistoj, la nomon de C. Bourlet!

Abato Richardson ankaŭ montris sian amon al ni! Neniam ni forgesos la tagojn, kiam ni havis la honoron konversacii kun li, kiam

Barcelono, nia ĉefurbo, gastigis la V^{an} Kongreson. Tiun amon li plue pruvis, kiam li volis ke la standardo de I. K. U. E. kiu devos prezidi ĉiujn katolikesperantajn kongresojn, estu inaŭguraciita kaj benita ĉe la perlo de niaj montoj, apud la trono de la Sankta Reĝino de Montserrat. De sia lando, dolorigita li pro malsano, ofte alsendis al ni kuraĝigajn vortojn por la daŭrigado de nia propagando de Esperanto ĉe la katalunaj katolikoj. Tiel grandan amon li sentis por nia lando, ke ĉe la Unua Kongreso de Katolikaj Esperantistoj en Parizo li proponis okazigi la duan en Barcelono. Bedaŭrinde ni ne estis tiam sufiĉe preparitaj. Tamen li estis sufiĉe montrinta sian amon al katalunaj samideanoj. Grandan ŝuldon de dankemo ni havas por A. Richardson. Ni ĝin pagu per preĝoj kaj per daŭriga sekvado de la imitinda vojo de lia agema vivado.

S-ro Carlo Bourlet flaris la *patrujan* senton ĉe niaj Floraj Ludoj. Abato Richardson flaris la katalunan *fidon* ĉe la piedoj de nia Reĝino de Montserrat. Ambaŭ sentis la fortan altiron de l' *amo* por Esperanto. FIDO! PATRUJO! AMO! Jen belega triflora bukedo detranĉita de la ĝardeno de Katalunlando, kiun ni metas sur la tombojn de tiuj, kiuj estis S-ro C. Bourlet kaj Abato Richardson!

Ni funebru...! ni plendu...! sed ni ne forgesu en niaj plendoj ke ni ŝuldas ankaŭ al ili la florojn de niaj preĝoj, de nia dankemo, al tiuj soldatoj de nia armeo, kiuj malgraŭ antaŭsenti nian finan sukceson ne povis ĝin vidi, kiel novaj *Moseoj*, kiuj ne povis atingi la *promesitan landon* kies celo okupis preskaŭ ilian tutan vivon.

Esperantista popolo! Kataluna esperantistaro! K. E. F.! Ni funebru!

D-RO JOAQUIM COLL

AL CARLO BOURLET

prezidinto de la III^aj Floraj Ludoj de K. E. F.

IA parolo dolore singulta provas esprimi al vi, foririnta amiko, la ĉagrenon de la katalunaj samideanoj, kiujn vi kore estimis, kiujn vi frate amis.

Ni plektas por vi girlandon poezian; por vi, kiu volis briligii nian feston de Amo kaj Belo, niajn Florajn Ludojn, en la ĉefurbo de via lando. Ni plendas pri vi, kiu revis florigi ĉiujare en la Urbo Lumo la tradician Feston de l' ĝentileco, la katalunan Feston de Poezio. Ni dankas vin!

Ni dankas vin, kiel esperantistoj : al la sukceso de nia propagando, al la disvastigo de Esperanto inter niaj samlandanoj vi helpis per via tuta forto, vi kontribuis per via tuta povo. Ni dankas vin, kiel katalunoj : vi pagis nian gastamecon, la malgrandajn regalojn, kiujn ni povis al vi proponi, kiujn ja ni al vi ŝuldis, — publike laŭdante nin, amante la al ni plej karan ceremonion kaj laborante por internaciigi ĝin, kiel altan feston de spiriteco, kiel noblan elmontron de Frateco kaj Amo.

En nia koro ni gravuros vian nomon! Sopirante al vi, ni imitos vin, vian firman energion, kiam nian vojon baros malhelpoj! Plorante vin, ni kulturos la semon de vi ĵetitan, kaj en la tago de l' venko, ĉe la ĝojo de l' triumfo, ĝiaj fruktoj heligos vian gloran aŭreolon!

Sur via tombo miaj vortoj estu kvazaŭ florkrono! Super via tombo eterne sonoru mia kanto elegia!

JOSEP GRAU

Konservantaro de la Floraj Ludoj

de K. E. F.

Laŭ la Regularo de tiu institucio, kiun ni publikigis en nia lasta numero, konsistigas la Konservantaron la sekvantaj sinjoroj:

BOURLET, Carlo †; BREMÓN, Jascint; BRICARD, Raoul; CHAVET, Gabriel; CODORNIU, Antoni; COLL, Joaquim; GALCERAN, Gustau; GARGANTA, Josep M.^a; GRAU, Josep; MENIL, Fèlicien de; PUJULÁ, Frederic; ROSALS, Joan; SERDÁ, Domènec †.

Fariĝis protektaj anoj laŭ la dua regulo sinjoroj: AMADES, Joan; PIFERRER, Joan.

Amo'DEVIZO : *Sursum Corda*

Al la dezerta tero, kiun tenis
 La vintro en kareso sia forta,
 Konato liberiga fine venis
 Tra la mallumo kaj silento morta.
 Alvoko de la Marta vent' elspiris;
 Trumpeto ĝia sonis «Revekiĝu»!
 Li, kiu vin katenis, jam foriris;
 Kaŝita via koro reviviĝu!
 Ho, ĉio, kio dormis, nun kun Fido
 Respondu al la voĉo elĉiela;
 Sen ĝojo longe restis vi, sen rido,
 Nun vestu vin por la printempo bela!»

Silentis la invito de l' trumpeto;
 Eksonis nova ĥoro de muziko
 Proksimiĝanta, la April-pluveto,
 Pli sindonema ol konat', — amiko.
 En la radikojn la gutaro kuris;
 Kreskaĵoj ĉie el la ter' leviĝis;
 En ĝiaj vejnoj pluvosang' murmuris,
 Kaj la dezerta ter' ĝardeno iĝis.
 Pro la vivado nova ili miris,
 Ĝuante liberecon kaj aeron,
 Dum mil voĉetoj kun dankemo diris
 «La vento donis Fidon, vi Esperon.»

Sed la pluveroj ĉesis pro la gloro
 De l' Maja sun' : sur ĉiu verda zono
 Aperis brila parfumita floro,
 Juvelo el la sepkolora krono.
 Ĝi diris «Marta aŭ Aprila kanto,
 Konato aŭ amiko, bona estas,
 Sed mi vin perfektigas; nur Amanto

Per sia vivo, sia lum' vin vestas.»
 Kaj roz', lilio, kaj la mond' florara,
 Saltante kiel la ĉielo flamo,
 Ekkriis «Ho, Amato, pli, pli kara
 Ol Fido kaj Espero estas Amo.»

CLARENCE BICKNELL

Eksterlanda Movado

Ni ricevis antaŭ nelonge la gravan «Deklaracion pri Mondamikigo» de honorinda Sir Vezey Strong, ĉefurbestro de Londono en 1911, kiun presigis en sia numero de Junio nia kolego «Pola Esperantisto.» Ĝia longeco malpermesas al ni ĝin publikigi, kaj ĉar en ĝi estas speciale petate pri traduko naci-lingve kaj publikigo en la enlandaj gazetoj, ni klopodos atingi de tiuj ĉi la aperigon de la altcela dokumento. Cetere, ĉiuj esperantistoj, kiujn interesas la demando, povas sin turni al ni por sciigoj, kiujn ni plej plezure donos.

INTERNACIA PILGRIMO KATOLIKA AL ROMO

Nia kara amiko Pastro Josep Planas, vicprezidinto de la K. E. F. ĉeestis en reprezento de Lia Episkopa Moŝto de Barcelono kaj de la «Kataluna Ligo de Katolikaj Esperantistoj» la IV^{an} Internacian Kongreson de la Katolikaj Esperantistoj, kiu havis lokon en Romo la 4^{an}-10^{an} de Septembro.

100 samideanoj el 12 diversaj nacioj partoprenis. La Kongreso malfermiĝis prezidate de Pastro Patrick Parker la 4^{an} de Septembro. Laboraj kunsidoj okazis la 5^{an}, 6^{an} kaj 7^{an}. En tiu ĉi lasta estis elektitaj por la oficoj de Prezidanto kaj Sekretario de I. K. U. E. Pastroj Parker kaj Bianchini. Dum la Kongreso la esperantistoj vizitis la romajn monumentojn, la bazilikojn kaj la Vatikanon, en kiu la 8^{an} Lia Papa Moŝto akceptis kaj benis la Kongresanojn, kiuj kantis esperante religian himnon akordigitan al la muziko de l'papa orkestro; kaj la 9^{an} okazis la solena fermo de l'Kongreso.

Proponite de la katalunaj katolikoj la Kongreso akceptis kiel Patroninon por la tuta katolika esperantistaro la Virgulinon de l'Espero. En Romo, kie nia afero estas malforta, la efiko de la propagando farita de l'pilgrimantoj estos certe tre granda.

IX.^a Universala Kongreso de Esperanto ¹

Bern, 24.^a - 31.^a Augusto 1913.^a

BERN, la ĉefurbo de la libera Svisujo, feste ornamigis por akcepti la esperantistojn partoprenantajn en la IX.^a Universala Kongreso de Esperanto. Verdoblankaj standardoj kaj verdaj steloj vidiĝis ĉe multaj fenestroj kaj flirtis super stratoj kaj domoj. En multaj firmoj, esperantaj surskriboj «Esperanto parolata», «Rekomendinda firmo» k. s., estas legeblaj en prefera loko.

La kongresistojn atendis en la stacidomo bernaj samideanoj kaj *boy-scouts* kun esperantaj flagoj, proponante al ili siajn aŭblajn servojn. Antaŭ la stacidomo staris bela portiko, kiu esprimas bonvenon al la kongresanoj; ĝi impresis tre bone.

En la akceptejo malgraŭ la afiŝo «Tie ĉi ne estas babilejo» la bruo de la gajaj intersamideanaj renkontiĝoj malhelpas tre ofte la laboron de la oficistoj kiuj plenumas sian oficon. Tie la kongresanoj ricevis koverton enhavantan multe da paperaĵoj kaj la kongresinsignon; ĝi konsistas el verda rubando kun stelo kiu havas en la centro vidaĵon de Bern kun la vortoj «IX.^a Universala Kongreso de Esperanto, 1913.^a».

KUNSIDOJ DE LA KONGRESO. *Malferma kunsido.* — Je la tria posttagmeze en la granda kaj luksa ĉambro de la Kazino, amasiĝis jam la 1,200 kongresanoj kaj aliaj esperantistoj kun granda nombro da scivolaj bernanoj. Grandega aplaŭdado kaj entuziasmaj krioj salutas D-ron Zamenhof enirantan en la podion. Lin sekvas la komitatanoj kaj la naciaj delegitoj. Sonoj de *La Espero*, kiun ludas tre bele orgeninsektoro Locher kortuŝas la ĉeestantojn, kiuj kunkantas nian himnon.

Fariĝas silento kaj Generalo Sebert anstataŭ S-ro Mikolajski prezidanto de la VIII.^a malfermas la kunsidon. Laŭ lia propono la Kongreso elektas la jenan estraron: Prezidanto, S-ro J. Schmid; Vicprezidantoj, S-roj R. de Saussure kaj E. Stettler; Ĝenerala Se-

1. Raporto verkita laŭ sciigoj de la reprezentantoj de K. E. F. en la Berna Kongreso.

kretario, S-ro Gabriel Chavet. Tiu lasta legas la multajn salutojn ricevatajn el diversaj landoj kaj la liston de oficialaj delegitoj. Estas reprezentataj la ŝtatoj Aŭstrio, Costa Rica, Germanujo, Hispanlando, Svisujo kaj Usono, kaj multaj gravaj internaciaj societoj.

S-ro kolonelo Emil Frey, eksprezidanto de la Svisa Federacio kaj direktoro de la Internacia Oficejo de la Telegrafoj faras parolon en germana lingvo, kiun tradukas esperante F-ino Haberli, akceptante la esperantistojn kaj parolante pri la toleremo, kiun naskas la esperantista sento.

S-ro Kistler, reprezentanto de la kantono Bern, salutas la Kongreson kaj esprimas la plej grandan simpatian al la sukceso de Esperanto. S-ro Locher improvizas ĉe l' orgeno impresan gloson pri l' realiĝo de universala paco per Esperanto. Post la aplaŭdego kiu sekvis tiun ludadon kaj post saluto de S-ro Rollier, Rektoro Boirac prezidanto de la Esperantista Akademio rememorigas pri niaj mortintaj kunbatalintoj, D-ro Dor, de Ladevèze, Carlo Bourlet, Abato Richardson, k. t. p. Laŭ propono de S-ro Schmid la kongresanoj starigas en honoro de la mortintoj.

S-ro de Saussure faras sian solenan malferman paroladon. El ĝia interesa enhavo ni eltiras la jenon:

Lastan jaron, ĉe la 8^a universala Kongreso de Esperanto en Krakovo, D-ro Zamenhof en sia oficiala parolado faris al la Esperantistaro deklaron tute ne atenditan:

«Konsciante — li diris — ke, ĝis sia plena fortikiĝo, nia afero bezonas ian enkorpigitan standardon, mi — laŭ via deziro — dum 25 jaroj plenumadis tiun rolon, kiel mi povis, kaj mi permesadis, kvankam tre nevolonte, ke vi vidu en mi ĉefon kaj Majstron. Sed nun permesu al mi, ke mi fine formetu de mi tiun rolon. La nuna Kongreso estas la lasta, en kiu vi vidas min *antaŭ* vi; poste, se mi povos veni al vi, vi ĉiam vidos min nur *inter* vi.»

Kaj inter la diversaj kaŭzoj, aluditaj de D-ro Zamenhof, por klarigi sian decidon, li diris interalie:

«Nun, kiam nia afero estas jam sufiĉe forta, estas necese, ke ĝi fine fariĝu absolute libera, ne nur libera de ĉiuj personaj *dekvetoj*, kia ĝi fariĝis jam antaŭ 25 jaroj, sed ankaŭ de ĉiu efektiva aŭ ŝajna persona *influo*. Estas necese, ke la mondo sciigu tute klare, ke Esperanto povas havi aŭ ne havi siajn elektitajn gvidantojn, sed ke ĝi posedas nenian konstantan *Majstron*.»

Fininte sian paroladon, D-ro Zamenhof kredis ke li povas tiam tute simple forkuri de la publika scenejo, ofenda por lia modesteco, kaj efektive li forlasis la oficialan podiumon, kie sidas kutime la kongresestraro kaj malaperis en la popolon Esperantistan. Tiel surprizitaj estis la kongresanoj, ke ili eĉ faris nenian provon, reteni perforte la Majstron sur la podiumo.

Sed nun pasis preskaŭ unu jaro, kaj pripensinte la aferon, multaj Esper-

antistoj, se ne ĉiuj, venis al la konkludo, ke, kiel ajn doloriga estas por ili la decido de nia Majstro, ĝi tamen estas decido grandanima, kaj benefikonta sur la estontecon de nia movado. D-ro Zamenhof, kvankam li ĉiam portas okulvitrojn, estas homo tute ne miopa, kaj la demandon pri lingvo internacia li juĝas de punkto tre alta kaj foren videbliganta. Li komprenas, ke la homa vivdaŭro estas tempo tre mallonga kompare kun la tempo postulita, por plene efektiviĝi la realigon de lingvo internacia. Jam dum 25 jaroj li fervore kaj senlace direktadis la movadon Esperantistan tra ĉiuj malhelpoj kaj kontraŭventoj : la infano «Esperanto» estas nun plenkreska, kaj alvenis la tempo, kiam ĝi *devas* sin disigi de la patro, por konkeri la mondon per siaj propraj fortoj. Certe tiu momento estas doloriga por la filo, kaj ankaŭ — mi kredas — por la patro; sed por ambaŭ ĝi estas esperplena matenruĝo de komencanta nova periodo.

Tamen, kvankam ni ne volas kontraŭstari al la decido de D-ro Zamenhof pro tio, ke li juĝas ĝin oportuna, utila kaj eĉ necesa por la movado Esperantista, kvankam ni ne povas malhelpi, ke li jam lastan jaron demetis sian oficialan rolon, ni almenaŭ ne volas permesi al nia Majstro, ke li forlasu sian oficon tiel nerimarkite, kvazaŭ nenio grava estus okazinta. Pro tio, kara Majstro, permesu nun al mi, esprimi al vi *oficiale* la profundan dankon, admiron kaj amsenton de la tuta Esperantistaro, ne nur por via genia verko, sed precipe ankaŭ por la nova sento, aperinta en la mondon antaŭ 25 jaroj kaj nun enkorpigita en Via modesta persono.

Resume, ĉe la sojlo de la nova periodo de nia historio, rigardante de vidpunkto kiel eble plej neŭtrala la ĉefajn instituciojn de la Esperantista movado, mi komprenas ilin jenmaniere:

(a) *Lingvaj* institucioj : «E. L. K.» (Esperantista Lingva Komitato kun ĝia Akademio) kaj sekretario en la lando de ĝia prezidanto.

(b) *Propagandaj* institucioj : «I. A. E.» (Internacia Asocio Esperantista) kaj ĝia centra oficejo en Parizo.

(c) *Aplikaj* institucioj : «U. E. A.» (Universala Esperanto Asocio) kaj ĝia centra oficejo en Genevo.

Koncerne *niajn internaciajn kongresojn*, ili estas kaj restos ĉiujara *festoj* de la Esperantista popolo; tamen dum tiu festo okazas aŭ devus okazi *laborkunsidoj* el du kategorioj:

(a) La oficiala parto de la Kongreso, konsistanta el la kunsidoj de la «L. K.» (por la lingvo), tiuj de «I. A. E.» (por la propagando) kaj tiuj de «U. E. A.» (por la aplikado).

(b) La neoficiala parto, konsistanta el la diversaj fakkunsidoj de «I. A. E.» aŭ de «U. E. A.» (kuracistoj, katolikoj, framasonoj, k. t. p.).

Sajnas al mi, ke la nuna Kongreso estas jam preskaŭ konforma al tiu plano, se ne teorie almenaŭ fakte. Efektive, sufiĉus anstataŭ «ĝenerala labora kunsido» skribi sur la programon : «ĝenerala labor-kunsido de I. A. E.» ĉar koncerne la laborkunsidojn de «U. E. A.», ili jam estas sur la nuna programo.

Tamen mi denove insistas pri tio, ke ĉio, kion mi diris ĉi-supre, estas nur persona opinio.

La unua periodo de la Esperantista historio forpasis; vivu la dua! Ĝi estu la decida periodo dum kiu Esperanto enradikiĝos pli forte en la tuta mondo! Vivu la IX^a Kongreso kaj vivu Zamenhof!

Parolas poste 28 naciaj delegitoj kaj tiam leviĝas G-lo Sebert kiu esprimante la admiron al D-ro Zamenhof pro lia verko, transdonas al S-ro Schmid oran medalon, kiu prezentas unuflanke la portreton de la Majstro kaj aliflanke simbolon de Esperanto; li donas ĝin al svisino nacie vestita, kiu iras ĝin prezenti al la Majstro meze de brua aplaŭdego. Samtempe alia svisino prezentas al S-ino Zamenhof bukedon el ruĝaj rozoj kun blanka kruco el edelvejsoj, blazono de la Svisa Federacio.

Fine S-ro Schmid fermas la kunsidon kaj resonas denove organa melodio.

— La laboraj kunsidoj okazis mardon, merkredon kaj sabaton; dum ili S-ro Chavet legis la amasegon de telegramoj kaj salutleteroj, kiujn la Kongreso ricevis. S-ro Rektoro Boirac legis raporton pri la Lingva Komitato kaj Akademio, kaj Generalo Sebert raportis pri la laboroj de la Administra Komitato kaj Konstanta Komitato de la Kongresoj. Ili ĉiuj meritis unuaniman aprobon. Estis ankaŭ diskutate pri la kunvenoj de la Rajtigitaj Delegitoj kaj estis preskaŭ unuanime akceptata la konkludo, ke:

«La rajtigitaj delegitoj havu la rajton kunveni kaj havu la okazon voĉdoni preparajn proponojn, poste antaŭmetotajn al la voĉdono de ĝenerala kunveno».

Alia grava decido de la Kongreso sendiskute alprenita estas la jena:

1) La Kongreso aprobas la kunordigon de la nun ekzistantaj institucioj kaj publikigon de la teksto de tiu kunordigo laŭ la plano, nomita en la raporto.

2) La Kongreso denove rekomendas al la naciaj societoj, ke ili esploru la demandon pri bonvola organizo de kunlaboro de la esperantistaj societoj kaj grupoj, laŭ la projekto, montrita en la aldono II de la raporto, kaj konsiderante, ke jam kelkaj societoj kaj grupoj akceptis aliĝi al tiu projekto de kunlaboro, la Kongreso invitas la Centran Oficejon, ke ĝi organizu de nun la komencon de la efektiviĝo de komuna agado.

3) La Kongreso konstatas, ke la komisio por ĝenerala organizaĵo finis sian taskon kaj dankas ĝin por ĝia valora laboro.

En la tria kunsido, parolinte pri la propono okazigi kongreson nur ĉiun duan jaron, oni decidis okazigi ĝin ĉiujare; por la venonta Kongreso oni elektis la urbon Parizo, kaj por la XI^a okazonta en 1915^a Edimburg'on (Skotlando).

Aliaj diskutoj pri proponoj, la konkludoj alprenitaj kaj ceteraj detaloj estos troveblaj de niaj amikoj en la Oficiala Protokolo, kiun publikigos «Oficiala Gazeto». Ni volas konigi tamen la respondo de D-ro Zamenhof al la propono de S-ro Kronenberg (Krakovo) starigi liahonore monumenton. Jen la vortoj de la Majstro : «Ni havas monumenton en nia laboro; ju pli kreskas nia movado, des pli granda fariĝas la monumento.»

FAKKUNSIDOJ. Ili estis tre grandnombraj, kaj tiel raporto pri ĉiuj estas ne publikigebla pro manko de loko. Ni diros ke la kunsidoj de la Kongreso de U. E. A. samtempe okazinta kun la IX^a Universala estis multe ĉeestataj, kaj montris bone la gravecon de tiu organizaĵo. Okazis ankaŭ kunsidoj de Internacia Scienca Asocio, de la instruistoj, de la T. E. K. A. (kuracistoj), de katolikoj, de la Konstanta Komitato de la Kongresoj, de la Lingva Komitato, de ruĝkruculoj, de socialistoj, k. t. p. k. t. p.

Oni povas prave aserti, ke la Kongresoj de Esperanto distingiĝas el ĉiuj ceteraj per la granda laboro, kiun oni faras dum ili. De multaj personoj ni aŭdis tiun diron, kiu montras vere realaĵon. Ni do estu ĝojaj.

DISERVOJ. Bona aranĝo de la programo permesis al la kongresanoj ĉeesti en la diservoj hebrea, protestanta kaj katolika, kiuj okazis respektive en la Sinagogo, kie S-ro Rabeno Saphra legis elokventan predikon; en la preĝejo de la Sankta Spirito kie bone predikis pastro Rust, kaj en preĝejo Trinitatis, kie, anstataŭ la mortinta pastro Richardson, predikis pastro Lajos, el Budapest.

La mardon je la 9^a en la laste citita preĝejo okazis diservo je funebro de Abato Richardson. D-ro Zamenhof ĉeestis; pastro Lajos predikis esperante kaj S-ro Colas parolis pri la lastaj momentoj de nia eminenta samideano.

TEATRAJ PREZENTADOJ. Ili okazis la 26^{an} en la «Varietea Teatro». Oni prezentis du dramojn, nome «Patreco» de S-ino M. Wolf kaj «Ginevra» de S-ro Privat. La unuan ludis sufiĉe kontentige laboristoj horloĝistoj, kiuj prezentis al ni impreson de sia socia vivo. La lirika dramo «Ginevra» estis ludata de la geaktoraro de la reĝa

flandra teatro de Antverpeno. Ili bonege prezentis la belan originalan verkon de S-ro Privat, kaj tiu prezentado faris unu el la plej grandaj sukcesoj de la IX^a.

MARŜADO DE LA KONGRESANOJ. Tra la bernaj stratoj dimanĉon post la malfermo de l' Kongreso, la esperantistoj marŝis al la Placo antaŭ la Palaco de la Federacio. Post la naciaj standardoj, kvarope grupiĝinte, la kongresanoj iris inter muro da personoj, simpatie rigardantaj tiun imponan pruvon de forto de la esperantista movado. Antaŭ la Kazino en kies balkonoj sidis Gesinjoroj Zamenhof la esperantistoj kantis nian himnon kaj ovaciis la Majstron.

INTERNACIA BALO. En ĝi vidiĝis multaj naciaj vestoj, kaj eĉ kelkaj karnavalaj. Oni imagos pri tiu kongresa distraĵo, vidinte similajn; ni do ne priskribas. Ni nur plendas pri la servoj (!) de la Bufedo, kiun ne ĉiu persono povis atingi; venontan kongreson, ni surmetos veston de pakajisto kolportisto aŭ similan kaj tiamaniere ni povos kaŝi ĝis la oportuna momento la frandaĵojn, kiujn la Bufedo ne povos (?) havigi.

ALIAJ AMUZOFESTOJ. Okazis diversaj koncertoj : de la urb-muzikistaro, en Innere Enge, de la berna virĥoro, de la fervojista orkestro, kaj aliaj. En la merkreda estis ĉefe rimarkinda la orgenludado de S-ro Locher, kiu regalis nin per kompozicioj de Huber, Bach kaj Mathison, por kiuj li ricevis multe da aplaŭdoj.

La fotografado de la kongresanaro ne sukcesis, ĉar ĉiu deziris esti bone videbla en la portreto kaj forgesis pri la malantaŭulo, kiu siaflanke... k. t. p., k. t. p. Do, la bildo ne estas multe interesa.

Pri la ekskurso al Interlaken, ni presigas la raporton de «Pola Esperantisto» kiu prezentas plene nian opinion; ĝi estis la al ni plej agrabla distraĵo el la Kongresoj.

Per du specialaj vagonaroj la kongresanoj veturis jaŭde al Scherzlihen kaj de tie vaporŝipe Interlaken.

En Interlaken la kongresanoj havis la okazon ĉeesti la prezentadon de «Wilhelm Tell». Ĝi estis ludata de laboristoj aktoroj germanlingve sed vere perfekte. Eĉ dekjara filo de Wilhelm ludis kiel vera artisto. Cetere por la honoro kaj plezuro de la kongresanoj, du frazoj en tiu ĉi dramo estis diritaj esperante. Sed plej ĉefa en la prezentado estas sendube tio, ke ĝi estis ludata en plenaera scenejo. Naturaj rokoj, arboj, akvo kaj bona ludo de la aktoroj donas plenan iluzion de la vivo. Unuvorte la prezentado estis belega.

Vespere multaj kongresanoj kunvenis en «Kursaal», kie estis donita granda koncerto.

Post la koncerto estis bruligitaj artfajraĵoj. Interalie estis fajraĵo «Verda Stelo». Abundeco de raketoj faris el nokto luman tagon. La tuta ĝardeno brilis ŝanĝante kolorojn pro bengalaj fajroj.

La kongresanoj krom artefaritaj plezurajoj povis admiri belecon de Alparo, inter kiu kuŝas pitoreska urbo Interlaken. Oni admiris belecon de lagoj, estante sur la montoj kaj veturante vaporŝipe oni vidis nepriskribeble belan kaj gigantan Alparon.

ORATORA KONKURSO. Ĝi okazis la sabaton, sub prezido de S-ro Wenger. Partoprenis ok konkursantoj, kiuj lote ricevis 4 temojn, el kiuj ili devas elekti unu por pritrakti.

Komence, parolas nia amiko S-ro Dalmau pri «Kuraĝo», kaj sekvas lin gesinjoroj Pichon (franco), Van Schoor (belgo), Tropeolo (francino), Jacobs (belgo), Wight (anglino), Mahn (germano) kaj Rajczy (hungaro). Oni konstatis, malgraŭ makuletoj, kiom facile kaj flue ili ĉiuj parolas nian lingvon.

La morgaŭon F-ino Hankel, post parolado de S-ro Privat, disdonis la premiojn al la laŭreatoj en la Oratora Konkursito, Unuan ricevis S-ro René Ch. Pichon (el Parizo). Nia kamarado Dalmau ricevis la 5^{an}.

LASTAN TAGON. Okazis post la disdono de premioj de la Oratora Konkursito, ekskursito sur monton Gurten, kie oni ĝuas belegan panoranon de la Alpoj. Tie okazis la ekzercoj de Ruĝa Kruco, festeno kaj svisa festo. Aviadisto S-ro Bider flugis per sia aeroplano honore de la esperantistoj kaj akceptis insignon esperantistan kaj unu ekzempleron de «La Movado» kiujn al li donacis S-ro Houbart. La kongresanoj aklamis en lia alteriĝo la afablan aviadiston, kiu trinkis kun ili je la triumfo de Esperanto.

Jen la skiza raporto pri la bela IX^a Kongreso, kiun ni ne povas fini nedankante kapitanon Perogordo, nian komplezeman samideanon, kiu en la ferma kunsido de la Kongreso aŭdigis la voĉon de la Kataluna Esperantista Federacio, kies reprezentanto li estis, ĉe sia elokventa parolo de adiaŭo al la Kongreso.

La IX^a estis nova sukceso. Ni prepariĝu por la X^a! Vivu Esperanto!...

Historio de Esperanto en Katalunujo

KATALUNAJ ESPERANTAJ GAZETOJ

Espero de Katalunjo. — Aperis en Ceret, franca kataluna vilaĝo, en Januaro de 1905, eldonita de P. Berthelot; oficiala organo de «Aplec esperantista de Catalunya», redaktata en kataluna kaj esperanta lingvoj, aperis nur tri numeroj.

Stelo Kataluna. — Monata revuo pri scienco, arto kaj esperanta movado, aperis en Igualada en Januaro de 1908, eldonita de la grupo esperantista de tiu urbo, kaj direktata de J. Llansana, publikigis gravajn artikolojn kaj poeziojn de J. Ribera kaj Comas; redaktata katalune, kastile kaj esperante, aperis nur ses numeroj.

Tutmonda Espero. — Ĉiumonata organo de la kataluna esperantistaro eldonita de la societo «Espero Kataluna»; la unua numero aperis en Januaro de 1908; dum tiu jaro estis direktata de D-ro Xalabarder, dum 1909 de Dro. Bremón, dum 1910 de M. Cases kaj de post 1911 aperas sub ne konata direktoreco; katalune kaj esperante redaktata.

Bulteno de «Paco kaj Amo». — Eldonita de la societo de sama nomo el Barcelono, aperis nur du numeroj, la unua en aprilo de 1909 hektografita, redaktata nur en Esperanto.

Kataluna nacio. — Internacia revuo naciista, direktoro C. Zanni, katalune kaj esperante redaktata; la unua numero aperis en Aprilo de 1909, la dua numero aperis sub la nomo de

Supren! — Internacia revuo naciista, direktoro C. Zanni, aperis nur du numeroj, la unua en malgranda formato katalune kaj esperante redaktata en Majo de 1909, la dua en Septembro de la sama jaro en ĵurnala formato kaj nur en Esperanto.

Tutmonda sonorilo. — Esperanta ilustrita gazeto, direktita de M. Bordas, aperis nur du numeroj en Majo kaj Junio de 1909 respektive, hektografita, nur esperante redaktita.

Jen. — Esperanta ilustrita humora monata gazeto, aperis en Bar-

celono dum Junio de 1909 eldonita de samideano J. Farré; plum-direktoro, F. Pujulà; krajondirektoro, Apa. Aperis nur unu tuta jarkolekto.

KATALUNA ESPERANTISTO (Oficiala organo de K. E. F.), ĉe Sabadell, Januaro de 1910, direktita ĝis Junio de 1911 de D. Serdá, post tiam pro bedaŭra morto de tiu nia karega amiko, lin anstataŭis S-ro Pujulà.

Semo. — Monata gazeto eldonita de la grupo «Paco kaj Amo» ĉe Barcelono, de Januaro ĝis Julio de 1910; direktoro, E. Brunet, redaktata nur en Esperanto.

Fulmo. — Duonmonata gazeto dediĉita al la gesamgrupanoj, eldonita de la grupo «Barcelono», direktoro, F. Sabaté; aperis en Aŭgusto de 1910, hektografita, redaktata nur esperante, aperis malmultaj numeroj, mi ne scias kiom da ili.

Kataluna Katoliko. — Ĉiumonata organo de la Kataluna Ligo de Katolikaj Esperantistoj, direktoro, J. Coll; la unua numero aperis en Aprilo de 1912; redaktata katalune, kastile kaj esperante.

Bulteno de «Barcelona Stelo». — Oficiala organo de la grupo de sama nomo, senpaga aldono al K. E.; direktoro, J. Grau, aperis en Junio de 1912 redaktata nur esperante.

Juneco. — Organo de la grupo «Esperanta junularo», direktoro ne konata, en Terrassa en septembro de 1912, hektografita, katalune kaj esperante redaktata, mi ne scias ĉu ankoraŭ aperas.

Grafologia revuo. — Intermita esperanta gazeto por vulgarigo de la grafologio; direktoro, J. A.; aperis ĝis nun nur unu numero en januaro de 1913, redaktata nur esperante.

J. AMADES

La Folio'DEVIZO : *Aŭtuna impresio*

De branĉo de arbo ĝi pendis
 en tempo aŭtuna;
 malĝoja fariĝis kaj plendis
 en tiu altaĵo, al vento
 rapide fluganta
 kaj frosta iĝanta.

Ĝi diris : — Ho bela printempo!
 al via dolĉ-viv' mi sopiras,
 mi sentas en la nuna tempo
 ke l' morto sendube min tiras.

Kaj tamen dezir' mia estas
 nur vivi, sed vivon liberan,
 mi sklava de l' branĉo nun restas
 kaj vivas nur vivon mizeran.

Mi volas flugadi ja sola
 tra kampoj, tra montoj sencele,
 mi volas en iro laŭvola
 printempon renkonti tre bele.

Kaj ĝui sen ia sklaveco
 la vivon de ĝojo senfina,
 ke larĝa fariĝu l' soleco
 dum mia flugado obstina.

Ho vento, min plu ne karesu,
 forportu min post fort-detranĉo
 al lok' malproksima, ke ĉesu
 mi vivi pendanta de l' branĉo.

La vento ĝin aŭdis zumante,
 deŝiris ĝin blov' senkompata,
 foli' malfeliĉa rajdante
 ekiris de l' vent' forportata.

Sed tuje, de l' arb', forigita
folio, kadavro fariĝis
kaj flugis al vento lasita,
ĝis marĉon atingis, eniĝis.

De branĉo de arbo ĝi pendis
en tempo aŭtuna;
libera ĝi flugi pretendis
sed mortis, kaj ĝiajn restaĵojn
marĉ-akvoj brilantaj,
nun estas gardantaj...

JOSEP VENTURA FREIXAS

V^a Kongreso de la K. E. F.

A plenumon de l' decido alprenita de la Kongreso en Olot rilata al la starigo de la Organiza Komitato malhelpis kelkaj malfacilaĵoj, kiujn la Komitato de K. E. F. fine solvis.

En kunsido, kiu okazis en St. Feliu de Guixols sub la prezido de D-ro Coll, la federacianoj enurbaj elektis S-rojn Presas kaj Vilaret por la oficoj de Prezidanto kaj Vicprezidanto de la O. K.

S-ro Vilaret prezentis sian eksigon kaj en dua kunsido prezidita de sinjoro Presas estis elektita, anstataŭe de la eksiginto, S-ro Rourich.

Jen la nomaro de la membroj de la definitiva organiza komitato de nia V^a:

Prezidanto, S-ro Emili Presas; *Vicprezidanto*, S-ro Vicens Rourich; *Sekretario*, S-ro C. Blanch Vendrell; *Vicsekretario*, S-ro Josep Soler; *Financisto*, S-ro Rossendo Reixach; *Voĉdonantoj*, S-roj Víctor Lluís, Martí Reixincós Félix Jofre, kaj Feliu Bossot.

Tiuj nomoj estas garantio de la sukceso, kiun certe atingos la proksima kataluna Kongreso, kiu okazos la 31^{an} de Majo kaj 1^{an} de Junio de l' 1914^a, en St. Feliu de Guixols.

Pluajn informojn ni donos en venontaj numeroj al niaj kunfederacianoj.

JOSEP GRAU

Kelkaj konsideroj pri rimoj en Esperanto ¹

En la Decembra numero de KATALUNA ESPERANTISTO aperis mallonga (kaj mallaŭda) recenzo pri mia versaĵaro *Petaloj*. Oni ne kredu, ke mi skribas tiajn liniojn por justigi min de la riproĉoj de Tamen. Mia juĝo pri miaj versaĵoj ne tiom diferencas de la lia, por ke mi eĉ devu fari pro ĝi tian netaktajn, kiel defendi propran verkon. Simple, Tamen mallaŭdas mian versaĵaron tial ke ĝiajn rimojn li konsideras malbonaj. La kondamno estis eldirita ĝentile; ĝi min do ne ofendis. La riproĉo ne estis senseca; do ĝi min pensigis. Kaj mi decidis diri al la Esperantistoj kelkajn vortojn pri la konsideroj, venintaj en mian cerbujon pri la *Rimoj en esperanto*.

En sia recenzeto Tamen diras, ke rimoj kiel *pala* kaj *najtingalon*, *korto* kaj *morta* k. t. p. ofendas lian *latinan* oreilon. Ĉu efektive la orelo de Tamen estis ofendita de tiaj rimoj pro tio, aŭ nur pro tio, — ke ĝi estas latina? Mi ne kredas. Mi ne kredas pro kelkaj kaŭzoj: Unue. Al S-roj Noel kaj Verto, kies oreloj estas ne malpli latinaj ol tiuj de Tamen, *Petaloj* plaĉis: la dua eĉ alskribas al mi «perfektan konon de rimaj leĝoj.» Same, multaj «latinaj» esperantistoj tre ŝatas la versaĵojn de Deŝkin, kvankam en ili la radikaj rimoj svarmas same kiel ĉe mi. Due. S-ro Privat, kiu tamen estas *latino*, ĉu ne?, rimigas *koroj* kun *ankoraŭ*, *vizaĝon* kun *ruĝigaĝon*, *muzikon* kun *mistikano*, *lulante* kun *brilanta*, k. t. p. Trie. S-ro Citterdijk, recenzante, en «*Holanda Pioniro*», nomas miajn versaĵojn «senrimaj strofoj». Tio signifas, ke li ne nur konsideras la radikajn rimojn malbonaj, kiel Tamen, sed eĉ tute ne konsideras ilin rimoj. Kaj li ja ne estas *latino*. Simile pri S-ro. Schulhof kiu, estante ĉeĥo, plene evitas la suprenomitajn rimojn, kaj Elski, kiu kvankam polo, malkonsilis al mi en privataj leteroj ilian uzadon.

Mi do pensas ke la aprobo aŭ malaprobo de iaj rimoj en Esperanto ĝis nun plene dependas de individua gusto. Sed ĉu povas ekzisti iu iom pli certa bazo? *That is the question.*

Francoj rimigas tiajn vortojn, kiel ekzemple, (de Musset): *ennui, lui; foi, moi; celà, holdà; bruni, Amaègui*; kiuj ŝajnus bonegaj al poloj kaj malbonegaj al rusoj. Aliflanke, tiuj lastaj uzas rimojn kiel: *obyjetsnalaj, zapozdalyj; zlaĵa, znaju*, k. s., kiuj al francoj kaj poloj ŝajnus sovaĝaj.

1. Ni publikigas kun tre granda plezuro ĉi tiun artikolon, kiun nia konita samideano S-ro Kozłowski havis la afablecon sendi al ni, kies klarigoj estas tiel ĝustaj laŭ nia opinio, ke ni, kiuj deziras ne trudi nian apartan vidmanieron sed kontribui al la perfektigo de nia literaturo, ne hezitus subskribi ilin.

Ni esperas tamen, ke ni ne bezonos pruvi, ke kiam ni diris, ke tiuj rimoj ofendas nian latinan oreilon, ni tute ne intencas aplombe paroli pri supereco de nia raso. Ni simple konstatis fakton, kiun S-ro Kozłowski tre lerte senvalorigas. Nia firma esperantisteco estas garantio de nia sincereco kaj de la respekto, kun kiu ni rigardas ĉiujn homon kaj genton. — TAMEN.

Ĉu do inter la rimreguloj de l'diversaj Eŭropaj lingvoj kuŝas grandega diferenco? Mi ne pensas. Jen, laŭ mi, la ĝenerala regulo:

Por ke du vortoj perfekte rimu, ili devas esti tute identaj, komencante de la akcentita vokalo kaj ĝis la fino.

Diversaj lingvoj faras diversajn limigojn aŭ plivastigojn.

La pola, ne havanta vortojn lastsilabe akcentatajn, kaj tial povanta atingi verajn rimojn nur pere de unusilabaj vortoj, sekvas por tiuj lastaj la ĝeneralan regulon, tiel do permesante ke ĉe ili estu identa nur la lasta (akcentata) vokalo. Do *zna, twa; co, siori*, rimas.

La rusa, en kiu tiasisteme rimus ne multe malpli ol duono de l'vortaro, volas ke estu identa ankaŭ la antaŭiranta konsonanto.

La Esperanta trezoro de perfektaj rimoj estas poëtmortige malriĉa. Se mi finas verson per *bubo* estu certa, ke mi tuj ekkantos pri *ĉubo* aŭ *inkubo*. Se mi skribis *ankro*, ĉesu legi, ĉar vi riskas renkonti *kankron* aŭ ankoraŭ malpli poezian vorton. En unu Esperanta ĵurnalo (*Nova Sento*, se mi ne eraras), mi legis nekrologian versaĵon, en kiu oni nomis la ĵus mortintan samideanon, pro rimo al *vundo*, *Dia Hundolo!!!* Kial ne *pentekosta lundo?*

Mi do kredas, ke kelkan liberecon ne estus malutile doni al Esperantaj poetoj. Sed kiajn? Por tion decidi, oni devas scii, entute kiaj liberecoj estas eblaj.

Ekpensinte tion (en Aŭgusto 1912), mi prenis la kvin originalajn Esperantajn versaĵarojn, kiujn mi tiam konis nome: *Elŝi* kaj *Eska*: «Unuaj agordoj», *Schulhof*: «Per espero al despero» kaj «Kion la vivo alportis», *Deŝkin*: «Versaĵoj», *Kozłowski*: «Petaloj», kaj mi atente esploris ilin. Jen kion mi trovis. En ili ekzistas rimoj:

I. Perfektaj.

II. Korelativaj. Tiel mi nomas rimojn kiel: *kiam, tiam, ĉiam; iel, tiel...; mia, cia, lia, ŝia, k. t. p.*

III. Radikaj. Ĉe kiuj rimas la radikoj, sed ne la finaĵoj. Nome tiujn malaprobas Tamen.

IV. Sufiksaj. Ekzemple: *koreto, vangeto, homaro, arbaro, k. t. p.*

V. Nerimoj. Ekzemple: *vizaĝon, ruĝigaĵon (Privat), tombo, plumbo (Kozłowski).*

La unuaj estas eblaj en Esperanto preskaŭ ekskluzive en la okazo, se la rimantaj vortoj estas en sama parolparto kaj kazo, nombro, aŭ modo, tempo. Tial, permesi nur ilin, estus eble mortigi Esperantan versfaradon. Sed ne estas eble dubi ke ili estas la plej rekomendindaj.

Pri la duaj, mi opinias, ke ilia uzado estas allasebla, sed en tre negranda procento. Alie la verso estas tro maleganta.

Pri la rimoj radikaj, ilin evidente aprobas Grabowski, Privat, Deŝkin kaj multaj aliaj Esperantistoj, inter kiuj via humila servanto. Tamen oni ne preterpasu mezuron. Oni ne imitu min, skribante tiajn sovaĝaĵojn, kiel ekzemple la rimarkitan de Tamen *pala-najtingalon*. Mi opinias, ke oni devas kontentigi per ne identeco de unu sola litero.

De la sufiksaj rimoj mi, persone estas konvinkita malamiko. Ili ŝajnas al

mi supro de neeleganteco. Oni kredeble nur ridus pri tiaj «rimoj»: *homo-homo*; aŭ: *malgranda-malgranda*. Kiel do oni povas aprobi *bonulo-belulo*, aŭ *beleta-gajeta* kiuj ankaŭ estas simpla ripeto de la sama vorto («ulo» aŭ «eta»)?

Pri la nerimoj... Al ili mankas nur unu eco por esti perfektaj: ili inter si tute ne rimas. Mi do ne konsilas al Esperantistoj poetoj kunigi *tombon* kun *plumbo* (kiel, *mea culpa*, mi mem faris) aŭ *siajn verkojn* kun *presejo* (kiel, *mea maxima culpa*, mi ankaŭ faris mem.)

Por fini, mi volas doni malgrandan statistik-tabelon pri la rimoj en la kelkaj de mi esploritaj versajaroj (la ciferoj de l'procentoj estas proksimumaj). Ĉu iu ne daŭrigus mian esploron?

	ELSKI	ESKA	SCHULOF	DEŜKIN	KOZLOWSKI
Entute.....	241	203	249	176	188
Sufiksaj.....	24 (10 %)	16 (8 %)	14 (6'5 %)	8 (5 %)	5 (3 %)
Korelativaj....	9 (4 $\frac{1}{3}$ %)	15 (8 %)	1 ($\frac{1}{3}$ %)	12 (8 %)	— (%)
Radikaj.....	2 ($\frac{2}{3}$ %)	2 (1 %)	— (0 %)	10 (7 %)	38 (20 %)
Nerimoj.....	11 (5 %) ¹	1 ($\frac{1}{3}$ %) ²	2 (1 %) ³	5 (3 %) ⁴	2 (1 %) ⁵
Do, perfektaj...	80 %	82'5 %	92 %	77 %	76 %

1. Nia-nia (p. 9), mi-mi (28), parolojn-korojn (62), river-ci (66), ni-mi (68), mallonge-longe (69), amo-reamo (75), nokto-nokto (89), rondiras-iras (89), malĝojo-ĝojo (69).

2. Atendis-eksentis.

3. Aĝo-mokataĵo, vilaĝon-novajon.

4. Kant-regoland, fonto-ondo, malluma-luma, malproksimen-kien, ĝoj-malĝoj.

5. Tombo-plumbo, feino-animo.

Per tio videbliĝas ke plej bone la afero staras ĉe Schulhof, plej malbona ĉe via humila servisto,

CZESLAW KOZLOWSKI

Samideanoj!

Ni ricevis la unuajn numerojn de nova *ĉiutaga* gazeto «Telegramo», kiu aperas en Ŝumen, Bulgarujo. Ĝi estas tre malgranda nuntempe, sed se la nombro de aĉetantoj aŭ abonantoj kreskas preter 150 (malplejmulto necesa por subteni la gazeton) ĝia Redakcio duobligos, tri-, kvar-, eĉ okobligos la nombron da paĝoj sen plialtigo de l' prezo.

Ĉiu numero kostas 2 spesdekojn (5 cent.) kaj estas havebla ĉe la Deleĝito de K. E. F. en Barcelono, S-ro. Joan Rosals, Portaferriça, 30, Librejo, al kiu povas sin turni la esperantistoj dezirantaj aboni la novan ĵurnalon.

Al kolego «Telegramo» la Redakcio de K. E. esprimas siajn bondezirojn pri sukceso.

BIBLIOGRAFIO

ESPERANTA POŝ-BIBLIOTEKO

La Premiito, novelo originale verkita en Esperanto, de Herschell S. Hall. (Cleveland, Ameriko). 1913. — Prezo 5 kop. (Sm. 0,05).

Tra la loko ensorĉita, novelo originale verkita en Esperanto de J. Ŝirjaev (Ivan Malfeliĉulo). 1913. — Prezo 5 kop. (Sm. 0,05). Librejo «Esperanto» Moskvo (Ruslando.) Lubjanskij proezd, 3.

Ambaŭ rakontoj jam aperis en la numeroj 46-47 de *La Ondo de Esperanto*, 1913. *La Premiito* — unua kajero de tiu nova malkara poŝbiblioteko, apartenas al romantika subjekta skolo kiu evidente havas ankoraŭ diletantojn. Ili estas pravaj. La ĉefverkoj troviĝas en ĉiu skolo. Iel, S-ro Hall ŝajnas al mi plej akuta humoristo. Tiu ministro, kiu lernas Esperanton ĉar li devas iri Germanlandon, Franclandon kaj Usonon por studi meĥanikon; tiu patrino, kiu lernas kun la filo pro patrineco; ili estas jam iom suspektaj. Sed la ideo de la filo sendi literaturajon al Konkurso de Kongreso por havigi al si monon por la vojaĝo, plene apartenas al la satiro. Ĉar la ministro mortas, ĉar la patrino mem fariĝas literaturistino, verkas la romanon, sendas ĝin al la Konkurso, kaj ĉar la verko estas premiita, ni rajtas supozi ke la tuto estas ŝerco. Serco cetere verkita per tre bona Esperanto.

Per bona lingvo ankaŭ estas verkita la rakonto de Pastro Ŝirjaev, kies enhavo estas tre interesa.

OCHOBHOŜ kaj cetero en rusaj preslitteroj¹. Librejo «Esperanto», 3, Lubjanskij proezd. Moskvo. Ruslando.

Ĉi tiujn lastajn vortojn, la nomon de S-ro Ŝaharov ĉar ĝi estas klarigita per stampo, kaj tiun de nia lingvo, ni nur komprenis.

En la tenaĵo troviĝas kelkaj vortoj esperantaj, ĉe kiuj mia vido alvenas kiel en ombroplenan oazon. Kelkaj desegnaĵoj, tre lertaj kaj spritaj igas min kredi ke ĉi tio estas lernolibro.

Ĉu ĝi ne povus esti broŝuro por pruvi ke Esperanto estas sensencaĵo kaj la Esperantistoj, sensenculoj? La nomoj de la librejo kaj de la aŭtoro trankviligas min. Tial mi povas rekomendi la libron al la rusoj, kiuj legas KATALUNAN ESPERANTISTON (1), kaj esti certa ke ili dankos min sekvinte mian konsilon ĝin aĉeti.

Pri Esperanto. Diskutado pri kelkaj ŝanĝoj de Idio proponitaj. Camille Aymonier. Agregaciulo de l'Franca Universitato. El Franca lingvo, kun la permeso de l'aŭtoro esperantigis René Ferter. — Paris. Esperantista Centra Oficejo, 51, rue de Clichy, 51. 1913. — Prezo : 0. fr. 75.

Pri verko kaj aŭtoro ni parolis, post apero de la franca eldono; la legantoj trovos tiun nian opinion en num. 32 de l'KATALUNA ESPERAN-

1. Kiujn la presejo ne havas.

tisto, paĝo 525. Ni ne povas laŭdi ĉi tie nian amikon S-ro René Ferter, kiun la Kataluna Federacio delegis por Krakovo kiel reprezentanton. Ni simple konstatu, ke li tradukis per flua korekta lingvo, pruvante profundan konon de Esperanto.

Tacoma. Propaganda broŝuro de tiu urbo, kun Esperanta aldono. — Published by Tacoma Commercial Club and Chamber of Commerce. Tacoma, Washington.

Bela kolorita broŝuro el granda formato, kiu bone propagandos por tiu urbo kaj helpas al la pruvo de la disvastiĝo de Esperanto en la Mondo. Ni ŝuldas la tradukon al S-ro Lehman Wendell, la konata aŭtoro de «Sub la Meznokta Suno» kaj «La lasta Usonano», ĉi tiu lasta jam recenzita en KATALUNA ESPERANTISTO.

Niaj legantoj, kiuj volas havigi al si la broŝuron aŭ dezirus informojn pri la urbo, skribu en Esperanto al la jena adreso: «Esperanto. — Commercial Club. — Tacoma. (Wash.) U. S. A.»

Esperanta Nomenklaturó de Kemio kaj Vortaro de Kemio, kompletigita kaj korektita eliraĵo el *Scienca Revuo*, 1912, (Internacia Scienca Asocio Esperantista. Scienca kaj Teknika Komisiono.) — Eldonejo: Internacia Scienca Asocio Esperantista, 51, rue de Clichy, 51, Paris, 1913. Prezo: 0 fr. 50 (0 Sm. 200).

Se mi estus sciencisto kaj oni komisius min verki teknikan vortaron, mi estus pli inklina al la logikeco ol al la internacieco, kaj anstataŭ enkonduki vortojn, kiel *emerĝi*, *refrakti*, *difuzi*, *dispersi*, *konverĝi*, *diverĝi*, k. t. p. — kiujn, se ili estas internaciaj, jam ni rajtas uzi laŭ la 15.^a regulo de la Fundamento, kaj ili nur bezonas esti fiksitaj. — mi klopodus fiksi la sencon de radikoj kiel *merĝi*, *frakti*, *fuzi*, *persi*, *verĝi*, kiuj per afiksoj *kun* kaj *dis* donus la deziritajn vortojn, kaj helpus per sia simpleco al la disvastiĝo de la scienco inter la popolo.

Ju pli la homaro progresas, des pli la vulgara lingvo pligrandigas prenante materialon de la teknika. Ni devas esperi ke iam ambaŭ lingvoj konsistigos la solan lingvon parolatan de la popolo. Tiam oni sin demandos mirigite, kial ni devas diri *kunveni*, *disiri*, kaj kial *konverĝi* kaj *diverĝi*, ĉar pro la instruado oni ne konsideros pli fizika la iradon de radioj ol la de aliaj korpoj.

Ĉar mi ne estas sciencisto, mi devos lerni la sencon de ĉiu aparta vorto. Sed eble se mi estus tia, mi ne komprenus la sencon de *kunverĝi*, *disverĝi*, *kunfuzi*, *disfuzi*, kiuj unuavide ŝajnas tre riĉigi la lingvon, sed kiuj kredeble estas herezioj, kvankam tiuj *dis* neniam konfuziĝus kun la prefikso *di* akceptita anstataŭ *bi*.

TAMEN

ENLANDA MOVADO

Nia estimata amiko kaj inda prezidinto de K. E. F. D-ro Bremon i Masgrau, lingvakomitatano, edziĝis kun la ĉarma kaj distinginda F-no Carme Juglã. Ni tre kore deziras al la nova paro plej grandan feliĉon.

BARCELONA

Delfi Dalmau, nia bona kamarado, la energia kaj senlaca propagandisto de nia afero, forlasis nin, transloĝante en Amerikon la 15^{an} de Septembro. La lastajn tagojn de sia restado inter ni, reveninte de la Berna Kongreso, li dediĉis plene al Esperanto, farante efikajn paroladojn, per kiuj li samtempe adiaŭis de siaj multnombraj amikoj. En la Ateneo de Valencio la 6^{an} de Aŭgusto kaj la 21^{an} de Septembro, en *Paco kaj Amo*, de Barcelono, la 11^{an}; en Tarragono, la 17^{an} de Septembro; en Figueres, la 6^{an}; en *Asociació de la Dependencia Mercantil* (Barcelono) la 13^{an}; kaj en *Lumon* (Terrassa), la 14^{an}, li parolis propagande pri Esperanto kaj ricevis kun la aplaŭdoj entuziasmaj vekitaj de lia elokventa parolo, la esprimojn del' bedaŭro de la samideanoj, kiuj estimis lin tre kore kaj amike.

La barcelonaj esperantistoj volis adiaŭi lin solene kaj iel rekompenci liajn grandajn klopodojn per intima festeno, kiu okazis ĉe restoracio Moritz, la 14^{an} de Septembro. Malgraŭ ke ĝi estis preparita nur antaŭ du tagoj, dudeko da gesamideanoj ĝin ĉeestis, kiuj reprezentis preskaŭ ĉiujn esperantistajn grupojn barcelonajn.

La tostojn, senceremonie, frate faritajn, komencis S-ro Bordas, sekretario de K. E. F., kiu dediĉis la feston al S-ro Dalmau kiel dankan pruvon de estimo al la batalanto, kiu foriros. Legis ankaŭ leteron de *Ĉiam Antaŭen*, kiu elmontras la sentojn de simpatio kaj bedaŭro de ties gesamideanoj. S-ro Grau deziras al S-ro Dalmau, ke lia propagando en Sudameriko atingu brilan sukceson, diras ke la amiko vidas malgajnon en lia foriro sed la samideano konscias ke la fruktoj de lia agado en la transmara lando kompensas la ĉagrenon de l'disigo, kaj aludas S-ron Gili, ankaŭ vojaĝontan kelkatempe en Ameriko pro komercaferoj, al kiu li etendas la bondezirojn montritajn al Dalmau.

S-ro Gili dankas, kaj deziras al S-ro Dalmau en la nomo de la *Esperanta Fako* de la Aŭtonomia Centro de Komizoj, kies profesoro iam estis la regalato, progresojn kaj profitojn; S-ro Horta, de *Semo*, kortuŝite, senvorte ĉirkaŭprenas la forironton, kaj S-ro Rey de «*B. S.*», en la nomo de la grupo esprimas al ĝia *perdota* grupano korajn bondezirojn. Samajn sentojn tradukis per trafaj vortoj S-roj Bausells, de *Paco kaj Amo*; Mayol, de *Esperanta Aŭroro*; Blanch, de *Esperanto kaj Patrujo*; Amades, Bellver, delegito de U. E. A., kaj F-ino Rey.

S-ro Dalmau emocie parolas. Dankas por ĉio kaj aludas la konstantecon de du kamaradoj, S-roj Pujulá kaj Piferrer, kies fervoron li ĉiam memoris kaj imitis. Diras ke en la nova lando, kien li veturos, Esperanto, kiu super ni ĉiuj

lumas, bruligos lian koron, kiun kuraĝigis la sinceraj vortoj ĵus diritaj. Kaj premas la manojn de ĉiuj, bedaŭrante ke la manko de tempo ne permesas al li adiaŭi ĉiujn amikojn.

S-ro Bordas, sekretario de K. E. F., resumas kaj la kunmanĝintoj disiras kortuŝitaj de la simpla, sed sincere frata adiaŭo.

S-ro Dalmau petis nin, ke ni senkulpigu lin al la multaj samideanoj, kiujn li ne havis tempon adiaŭi.

Niaflanke, ni, kiuj ne povas kutimiĝi al la penso ke li ne plu kunlaboras apud ni, deziras al li ĉiuspecajn triumfojn kaj esperas, ke en la X^a Kongreso en Parizo ni havos la grandan ĝojon lin ĉirkaŭpreni. — K. E.

— En sia nova sidejo, strato Poblet, 25, okazigis la malnova kaj fervora grupo *Ĉiam Antaŭen* tre agrablan feston, kiun ĉeestis grandnombra personaro, la 28^{an} de Septembro. Ĝi komenciĝis je la 4ª posttagmeze, kiam sur la estrado eksidis la ĝentilaj fraŭlinoj Josepa Badia, María Lain kaj Genoveva Soler, grupaninoj de *Ĉ. A.*, kaj S-roj Joan Campdelacreu, subsekretario de l'Komitato de K. E. F., Lleonard Renom, Ramón Soler kaj Josep Buyé, de la Komitato de *Ĉ. A.* kaj Josep Grau, de «K. E.».

S-ro Renóm, prezidanto, malfermis la feston per elokventaj vortoj kaj cedis la prezidan lokon al S-ro Campdelacreu, delegito de K. E. F. por tiu Festo, kiu dankis por la honoro. S-ro Buyé, sekretario, legis la ricevitajn aliĝojn kaj donis la parolon al S-ro Soler, kiu legis koncizan historion pri la movado esperantista en la barcelona kvartalo Clot evidente montrantan la konstantan kaj fruktoportan agadon de la grupo.

Gefratoj Eulalia kaj J. M.ª Soler ludis plane kaj flute muzikan kompozicion, kiu gajnis al ili multajn aplaŭdojn. Fraŭlino Badia legis bone la katalunan poezion de Maragall «La vaca cega» kaj ĝian esperantan tradukon «La blinda bovino» faritan de S-ro Inglada. La belan versaĵon «Kanto» de Seleznet kun agrabla muziko de nia samideano Suñer kantis la rimarkinda baritono S-ro Batlle, kiu kantis ankaŭ bukedon de katalunaj popoloj kantoj. Ĉe la piano akompanis lin S-ro Margenats.

Post mallonga paŭzo S-ro Buyé legis originalan disertacion pri «Zamenhof kaj Esperanto» premiitan per fortaj aplaŭdoj. Plane fino. E. Soler ludis «Réve d'un ange» kaj finoj. Genoveva Soler kaj María Lain recitis respektive la poezion «Versaĵo pri Amo» de S-ro Bicknell kaj «La Simbolo de l'Amo», de S-ino. María Hankel. Ili aŭdis multajn merititajn aplaŭdojn. Melodion de S-ro Suñer verkitan al «Mi amis vin» de Naumann, kantis sopranino Mercé Freixas, kiu devis ripeti ĝin laŭ peto de l'Esperantistoj. Fine, S-ro Campdelacreu eldiris paroladon katalunlingve dankante ĉiujn partoprenintojn kaj invitante la ĉeestantojn al la studo de nia lingvo. Post aplaŭdado, la festo estis finita per kanto de *La Espero*.

Ĉiuj ĉeestantoj vizitis poste la sidejon de la grupo kaj deziris al ĝiaj geanoj sukceson en la propagando, kiun tiel vigle ili faras en tiu laborista kvartalo.

— La kurson, kiu kiel ĉiujare, klarigas en la Universitato D-ro Joaquim Coll estas tre granda sukceso. La ĉeestantoj estas multnombraj; 50 gelnantoj kunsidas ĉiumerkrede kaj vendrede por lerni nian lingvon.

— Aliĝis al K. E. F. nova grupo fondita de S-ro Artur Casas en la kvartalo La Salud. *Esperanta Stelo* venas plifortigi niajn vicojn; saluton al ĝi!

— Nova grupo ankaŭ eniris en la Federacion, *Esperantanaro Fajro*. La unua decido, kiun alprenis ĝia Komitato, estas tia. Bonvenoni!

— La grupo *La Rondo* disdonis foliojn per kiuj ĝi sciigas al la personoj dezirantaj viziti Parizon la okazigon de la X^a Universala Kongreso en tiu urbo; la grupo zorgos pri ĉiusemajna monkolekto, kiu facile ebligos al ĝiaj membroj fari tiun vojaĝon kaj malfermis kurson por la neesperantistoj, kiuj dezirus ĉeesti la X^{an}. Por malfermi tiun kurson, la 8^{an} de Oktobro S-ro Rómulo S. Rocamora faris paroladon pri «Imperiosa necessitat d'un idioma internacional».

— En la grupo *Paco kaj Amo* okazis du paroladoj faritaj de la germanaj samideanoj S-ro R. Schwartz, el Metz, kaj Conrad Berghänel, el Dresden. La lasta el tiuj paroladoj okazinta la 18^{an} de Septembro sciigis nin pri la progreso de nia afero en Germanujo kaj pri la helpo, kiu jam nun donas Esperanto en vojaĝo.

La sama grupo akompanis S-ron R. Schwartz dum nokta ekskurso al niaj najbaraj montoj. Ambaŭ paroladintoj ricevis gratulojn kaj aplaŭdojn de la ĉeestantoj.

— Reaperis en la ĉiutaga ĵurnalo «La Publicidad» Esperanta Fako sub la direkto de S-ro Rómulo S. Rocamora. Ĝi aperos la unuan kaj trian merkredon de ĉiu monato; nian saluton al la nova Fako.

— La esperantista grupo *Aŭroro* organizis ekskurson al la barcelonaj montoj la 5^{an} de Oktobro, kiu plene sukcesis. Oni faris belajn fotografadojn.

— Por solenigi la malfermon de la kurso, kiu okazas ĉiulunde, merkrede kaj vendrede, S-ro Rómulo S. Rocamora faris paroladon en la Grupo *Esperanto kaj Patrujo* la 3^{an} de Oktobro. La kurso estas elementa kaj havas lokon de la 9ª ĝis la 10^a en la nova sidejo : strato St. Simplicí, 6.

REUS

Esperantista Kunveno. — La 19^{an} de Oktobro okazis en tiu urbo grava kunveno de la esperantistoj de la Tarragona provinco, organizita de la grupo *Nova Semo*. Afable invititaj de la Organiza Komitato ĉeestis en la kunveno reprezentanto de K. E.

Kune kun kelkaj aliaj barcelonaj samideanoj, ni foriris matene de Barcelono; sur la vojo al Reus ni renkontis grandan nombron da Vendrell'aj esperantistoj kaj gaje interbabilante ni alvenis al la stacidomo de Reus. Tie nin atendis nia kora amiko S-ro Baró el la Organiza Komitato.

Senhalte, ĉar kiel kutime la vagonaro prokrastiĝis, ni nin direktis al la bela teatro de la «Centre de Lectura», kie la ceteraj membroj de la Komitato rapide faris la lastajn preparojn. Ni profitas la momenton salutante la reŭsajn samideanojn, niajn tarragonajn amikojn, la enurbajn samideanojn, k. c.

Post malgranda tempo S-ro Enric Aguadé malfermas la kunvenon; en la prezidejo staras la standardoj de *Nova Semo* kaj *Tarragono Esperanta*.

La prezidanto legas belan esperantan paroladon; li pritraktas nian ling-

von laŭ la literatura vidpunkto kaj rimarkas la helpon, kiun ĝi povas doni al la lingvoj de la malgrandaj nacioj; li atentigas nin pri la nombro ĉiam kreskanta de esperantistaj verkoj, kaj finas kuraĝigante la esperantistojn por alveni al la oficialigo de Esperanto kaj ĝia plena triumfo.

La sekretariino F-ino Teresa Estela legas la liston de reprezentantoj kaj aliĝintoj. Ĉeestas S-ro Josep Grau en reprezento de KATALUNA ESPERANTISTO, organo de K. E. F.; S-ro Estanislao Pellicer, de *Barcelona Stelo*; S-ro Rómul S. Rocamora, de *Fajro*, kaj la Esperanta Fako de «La Publicidad»; S-ro Joan Urgellés, de la *Esperantista Klubo* de Palma de Mallorca; S-ro Joan Martorell, de *Frateco*, Vendrell; S-ro Doménec Obiol, de *Tarragono Esperanta*; S-ro Josep Molas, de *Nova Tarragono* (fondata grupo), kaj S-ro Joan Amades, de *Semo*, Barcelono kaj de la *Instituto de l'Esperanta Gazetaro*. Estas aliĝintaj al la Kunveno: *La Rizamantoj*, kataluna grupo Esperantista, Parizo; *Laboro kaj Kulturo*, Calafell; S-ro Josep Doménec el Girona kaj aliaj enprovincaj samideanoj.

S-ro Lluís Alabart legas sian paroladon en kataluna lingvo pri la «Ĉefaj elementoj por la disvastigo de Esperanto»; li trafe proponas la kreon de komisiono por sendi cirkuleron kaj ŝlosilojn k. c. al la instruistoj kaj pastroj de ĉiu vilaĝo, vizitante poste ilin por instrui al ili la fonetikon de nia lingvo; li klarigas kelkajn detalojn kaj la ĉeestantoj premias lian laboron per longa aplaŭdo.

La Grupo *Tarragono Esperanta* proponas «Projekton por starigi provincan Esperantistan Ligon». S-ro Obiols donas interesajn detalojn pri la nuna situacio de la movado en la provinco. Ĝi estas en tre bona stato kaj pro tio li opinias konvena la kreon de provinca Ligo. S-ro Vidal legas la provizoran regularon.

S-ro Joan Moles ankaŭ faras paroladon pri la sama temo kaj opinias simile kiel S-ro Obiols. Tre interesa diskuto okazas poste pri aferoj rilatantaj al tiu temo; en tiu interparolado partoprenas S-roj Pellicer, Pallejá, Grau, Martorell, Aguadé k. c., fine estas decidade unuanime ke oni disdonu tiun regularon al la enprovincaj grupoj por definitiva aprobo kun la necesaj ŝanĝoj, en kunsido de la rajtigataj delegitoj.

S-ro Josep Vidal legas sian paroladon katalune pri la «Neceso disvastigi Esperanton en nia regiono kaj praktikaj manieroj tion fari». Li estas tre aplaŭdata.

Nia redaktoro sekretario, S-ro Josep Grau, faras esperantan paroladon pri la «Nuntempa neceso plifortigi la grandajn esperantistajn organizaĵojn». Li, diris ke la kreo de nova Ligo ne devas izoli la tarragonajn esperantistojn kiuj, tial ke per ĝi ili havos pli grandan forton, povos plimulte helpi la taskon de a K. E. F.

Li proponas al la prezidanto de *Nova Semo*, ke li siavice prezentu al la kunveno de rajtigataj delegitoj la jenajn ŝanĝojn al la regularo de la fondata Ligo.

«La provinca tarragona Ligo decidis aliĝi al la «Kataluna Esperantista Federacio».

«La oficiala organo de la Ligo estos KATALUNA ESPERANTISTO aŭ Bul-teno, kiu aperos kiel suplemento de la organo de K. E. F.»

«La Ligo ne organizos apartan kongreson, la jarojn kiam la K. E. F. okazigos la sian en la tarragona provinco.»

La ĉeestantaro akceptas kun simpatio tiujn modifojn kaj brue aplaŭdas la parolinton,

S-ro Daniel Roig paroladas katalune pri «Esperanto antaŭ aliaj idealoj» kaj ricevas longan aplaŭdon de la kunvenintoj.

En foresto de la aŭtoro, Pastro Josep Pamies, S-ro R. Pallejà legas lian paroladon «Esperanto kaj la katolikaj esperantistoj» kiun la ĉeestantoj multe aplaŭdis.

Post kelkaj vortoj de S-roj Rocamora, Pellicer kaj Pallejà, la Prezidanto fermis la kunsidon. Ni esperas ke ĝi estos fruktodona kaj ke la venontaj agoj de la tarragonaj samideanoj estos tiel sukcesaj kiel tiu ĉi.

Universala Ekspozicio de esperantaj poŝtkartoj. — Fininte la kunsidon, kaj afable invitataj de la reŭsaj samideanoj ni iris viziti tiun ekspozicion. Ĝi estas tre bele aranĝita en unu el la salonoj de la «Centre de Lectura».

En honora loko ni vidas kelkajn poŝtkartojn de D-ro Zamenhof kaj en la muroj, apartigitaj laŭ nacioj, estas kelkaj miloj da ilustritaj kartoj kiuj montras ke en ĉiu angulo de la mondo oni povas renkonti esperantistojn. Meritas specialan atenton grava kolekto de S-ro Joan Amades prezentanta tipojn el ĉiuj landoj kaj popoloj. Ankaŭ atentigas la vizitantojn la rondirantaj poŝtkartoj kaj granda nombro de esperantistaj ĵurnaloj. Niajn laŭdojn al la aranĝintoj. — E. P.

FIGUERES

En la «Casino Menestral» okazis granda propaganda festo la 6^{an} de Septembro.

La parolantoj estis S-ro Santaló, urbestro de Figueres; S-ro Díaz, prezidanto de la «Casino Menestral»; la nuna delegito de K. E. F. en Ameriko, S-ro Delfí Dalmau kaj la profesoro de Santa Coloma de Farnés, S-ro Pere Costa.

La ĉeestantoj estis en granda nombro kaj la festo, sukceso por la organizantoj.

VALENCIA

S-ro Delfí Dalmau faris belan paroladon la 21^{an} de Septembro en la «Círculo de Bellas Artes» de tiu urbo.

Li komencis parolante pri la influoj de la diversaj projektoj de internacia lingvo en Esperanton kaj klarigis la metodon, kiun sekvis D-ro Zamenhof por la kreo de la esperantaj gramatiko kaj vortaro, kaj la genian elpenson de nia sufiksaro.

Prezentinte la politikajn kaŭzojn, kiuj malpermesas alpreni ian ajn naturan lingvon kiel internacian, decido jam alprenita de la Kongreso de Inter-

nciaj Asocioj en Bruselo, li fine montris, ke Esperanto ne estas miksaĵo sed elekto el la plej bonaj elementoj de ĉiu natura lingvo kaj ke ĝi estas la sola solvo de la problemo pri internacia lingvo, ĉar ĝi estas la antaŭefektiviĝo de la lingva evoluado.

S-ro Dalmau estis tre gratulita kaj aplaŭdita.

VILANOVA I GELTRÚ

Laboro Esperanta solenigis la malfermon de kursoj per agrabla festo, kin okazis en la salono de la Ateneo la 7^{an} de Oktobro. Grandnombra ĉeestantaro aplaŭdis multe ĉiujn partoprenintojn.

S-ro Escofet legis bone la originalon katalunan kaj esperantan tradukon de «La Sembra» de I. Iglesias, kaj F-ino Eulalia Rosell en elokventa parolo komentariis la tradukon al Esperanto de fragmento de «L'Atlántida», aperinta en la libro de S-ro Grabowski «El Parnaso de popoloj». La muzikaĵoj luditaj de F-inoj Lafuente kaj S-roj Segalés kaj Escofet meritis grandajn aplaŭdojn, kiujn ankaŭ ricevis la lernantoj de la muzika kurso, kiuj sub direkto de S-ro Ojeda ludis tre bone.

S-ro Josep Grau parolis, fine, pri «Esperanto kaj logiko»; li faris konvinkan pledon por nia ideo, metode malvolvitan.

BANYOLES

La 16^{an} de Aŭgusto en la vasta salono de la societo «Foment de Cultura», organize de *Esperanta Amikaro*, S-ro Delf Dalmau faris paroladon, kiun ĉeestis la tuta klerularo de Banyoles. Li ricevis varmajn aplaŭdojn por lia efika laboro.

PALAMÓS

Kelkaj novaj samideanoj ĵus starigis en tiu urbo grupon kun la nomo *Ĉiam Antaŭen*, kiu aliĝis tuj al la Federacio; sidejo de la grupo estas la «Centro Económico» kaj ĝia komitato konsistas el la jenaj sinjoroj : *Prezidanto*, Rafel Albiol; *Vicprezidanto*, Enric Cantero; *Sekretario*, Recared Gaudol; *Vicsekretario*, Raimond Torrent; *Kasisto*, Francisco Vidal; *Membroj*, Esteve Roura, Joan Barceló kaj Josep Niell.

Al la nova grupo nian plej koran saluton.

SANT FELIU DE GUIXOLS

Kun bona sukceso okazis du paroladoj priesperantaj, en la du lastaj monatoj. La unuan faris S-ro R. S. Rocamora en la salono de kunsidoj de la Urbestro, sub prezido de lia Moŝto la Urbestro, pri la temoj : «Absoluta neceso enkonduki internacian lingvon. La socia forto de Esperanto.» La duan pri «Esperanto kaj la naturaj lingvoj.» faris en la kinematografejo «Cineorama», la provizora prezidanto de K. E. F., D-ro Joaquim Coll.

Grandnombra ĉeestantaro, en kiu certe enradikiĝis la semoj esperantaj, plenigis la salonojn, kie la propagandoj okazis. La ĵurnaloj enurbaj longe raportis pri ili kaj konstatis, ke la publiko de St. Feliu favore akceptos la esperantistojn okaze de la V^a Kongreso de la K. E. F., kies preparon inaŭguris la cititaj paroladoj.

TARRAGONA

La 17^{an} de Aŭgusto, nia kara amiko S-ro Delfi Dalmau faris paroladon en la sidejo de la «Centro Industrial».

Antaŭ la parolado li estis regalita de la Direkta Komitato de *Tarragona Esperanta*, per intima festeno en la hotelo *de l'Centre*. Je la antaŭfiksita horo la ĉeestantaro estis multenombra en la granda salono kie la parolado okazis. S-ro Huecas, el «*T. E.*» prezentis la paroladonton. S-ro Dalmau parolis pri la genio de D-ro Zamenhof; li prezentis Esperanton kiel definitivan solvon de internacia lingvo, rezultato de la evolucio de lingvoj artefaritaj; per granda nombro da ekzemploj li montris, ke nia lingvo estas pli facila ol ĝiaj konkurantoj kaj tamen ĝi estas pli perfekta. La parolanto kontraŭstaris la argumentojn, per kiuj la lingvaj profesoroj atakas Esperanton kaj fine li montris per klaraj pruvoj la neceson, kiun ĉiu havas pri la lernado de Esperanto.

POR ESPERANTISMO EN BAHÍA BLANCA

Krom parolada kaj Esperantokursa propagandoj, mi volas organizadi Esperantistan Ekspozicion. Por tio mi petas ĉiujn gazetojn bonvolu sendi ekzemplerojn de sia lasta numero al mia adreso. Mi esperas, ke ĉiuj gazetoj bonvolos montri pruvon de la propra ekzistado por propra propagando kaj por helpi nian movadon, kiu estas ankoraŭ infano en Bahía Blanca, de kie ĝi disvastiĝos en ĉiujn urbojn Argentinandajn. Por sama celo mi ankaŭ petas ĉiujn gesamideanojn bonvole sendi al mi ĉiajn esperantajojn.

Ĉiujn antaŭdankante, mi restas servema samideano,

Delfi Dalmau

Bahía Blanca (Argentina Respubliko), str. 19 de Mayo, 141.

(Ĉiuj gazetoj estas petataj represi)

Oficiala Parto

La 20^{an} de Aŭgusto okazis nova kunsido de la Komitato de K. E. F. kiu prenis la jenajn decidojn:

Sciigi al Sinjorino Bourlet la ĉagrenon, kiun sentas tiu ĉi Komitato kaj la K. E. F. pro la morto de nia tre estimata amiko kaj helpanto S-ro Carlo Bourlet.

Preni energian decidon pri la konduto de l'Komitato en la aferoj rilatantaj la V^{an} Kongreson.

Gratuli kaj danki la instruistino Francisca Benet, el Manlleu, por la laboroj por Esperanto, kiujn ŝi faras en la lernejo kies direktistino ŝi estas.

Pri dokumento adresita al la K. E. F. de U. E. A. kiu petas interkonsenton, inter la naciaj societoj kaj tiu ĉi institucio, oni decidis, ĉar la afero estas inda je plej bona atento, ne diskuti ankoraŭ pri ĝi kaj studi la petojn de l'dokumentito citita.

— La 22^{an} de Septembro de 1913^a denove kunvenis la Komitato de K. E. F. ĉe D-ro Coll. Ĉeestis S-roj Rey, Coll, Campdelacreu, Horta kaj Bordas. Oni prenis la jenajn decidojn.

La Sekretario skribos al ĉiu federaciano el Sant Feliu de Guixols invitante ilin ĉeesti kunvenon prezidotan de la provizora prezidanto de K. E. F. kiu en la nomo de tiu ĉi Komitato aranĝos la aferojn en tiu urbo.

Sendi delegiton al festo de la Grupo *Ĉiam Antaŭen*.

Nomi S-ron Dalmau, reprezentanto de la K. E. F. en Amerikaj Landoj.

La Sekretario, Manuel Bordas.

AVIZO

Administraciaj kaj redakciaj malhelpoj, de privata karaktero kelkaj el ili, prokrastis ĝis nun la publikigon de ĉi tiu numero. Ni tion sciigas al niaj kunfederacianoj ne dubante, ke ili indulgos nin.

K. E.

KORESPONDADO

S-ro S. Esvertit, Vendrell. — La cirkuleron, kiun vi sendis, ni ne povas pro manko de loko publikigi. Ĉu vi volos mem private komplezi la peton per ĝi faritan?

Ja ha sortit i s'ha posat a la venda la segona edició del

Curs Pràctic d'Esperanto

d'en FRED. PUJULÀ

CONTÉ L'EXPLICACIÓ DE LES SETZE REGLES DEL
DR. ZAMENHOF, TEMES, VERSIONS, TEXTOS I UN
VOCABULARI DE MÉS DE 800 MOTS

Preu del volum : 50 cèntims

Rebaixa de preus per als grups que'n facin comandes
d'almenys 10 exemplars

GLUMARKOJ

PROPAGANDAJ!

BELAJ!

Estas vendataj po unu centimo ĉiu marko je folioj de 50 ekzempleroj.

Por la grupoj mendantaj pli ol milon da markoj estas farata rabato de 25 %.

Sendu la monon per poŝtmarkoj aŭ poŝta ĝiro al sidejo de la K. E. F., strato Gracia, 12 : Sabadell.

Ni rekomendas la abonon al

X^a UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO EN PARIS 1914

LA MOVADO

(L'ESPÉRANTISTE FRANÇAIS)

Oficiala Organo de la Societo Franca por la Propagando de Esperanto

Publikigas informojn pri la organizado de la X^a Kongreso, la Pariza vivado kaj aliaj plej interesaj aferoj.

Aperinte, en la daŭro de kvin jaroj, laŭvice sur 4, 8, 12, 16, 20 kaj nune 24 paĝoj (granda formato : 25 × 33) kun *ilustraĵoj* **La Movado** estas la plej granda el ĉiuj esperantistaj gazetoj, laŭ la vidpunkto materiala, kaj unu el la ĉefaj plej interesaj laŭ la vidpunkto morala.

Ĉiuj gesamideanoj, precipe la estontaj gekongresanoj, devas do legi ĝin.

Jara abono : Francujo : fr. 2'50

Alilando : fr. 3'25 (Sm. 1,300)

Sendo de la lasta numero kontraŭ unu internacia respondkupono.

61, Boulevard St-Marcel, Paris 13^e

Abonebla ĉe la Administracio de K. E. F. : Gracia, 12. Sabadell